

suos ac nominatim Liberium imitatus, a quo et ad provincias generalia decreta missa 1 esse ipse epist. 1, n. 2, memorat, ubi alicujus Ecclesie causa dederat responsa, quæ ad aliarum utilitatem conferre posse arbitrabatur, hæc ad illarum notitiam perferri curabat. Hujus rei testis est ipsius epistola 1, in qua quæ ad Hlimerium rescripsit, et in omnium coepiscoporum perferri notitionem 2 jubet. Quocirca neminem offendere debet, quod inscriptio præ se ferat et papæ 3 nomen. Hoc enim non ab ipso Siricio, sed ab eo qui ad diversas provincias epistolam ejus transmissam fuisse annotavit, inditum credere est.

II. *Epistolæ hujus cum superiore consensio. Ea ipsa videri potest quæ Thusdri et Teleptæ recitata est.* — Optandum foret, ut ex prototypo, quod Italiae episcopis inscriptum erat, non ex eotypo quod aliarum provinciarum episcopis subiude traditum est, eam descriptam haberemus. Verum etiamsi supersunt loci, qui accuratiori aliquo exemplari, ex quo castigari possent, indigere videantur, nihil tamen est cur dubius censeri debeat Siricii fetus. Summa quippe est ejus cum epistola superiore consensio. Idem est utriusque scopus, nimirum ut quæ apostolica patrum constitutione, præsertim de ordinationibus, sancita sunt, observentur. In utraque non sententiæ solum, sed et locutiones eadem occurrunt, puta *qua de re pro quare*, ecclesiastici canonis dispositio, *cingulus militiæ secularis*. Ut in utriusque exordio divini iudicii metus ac traditionum servandarum studium, ita in utriusque fine christianæ charitatis et concordie commendatio eadem ratione inculcantur. Forte etiam litteræ, quæ num. 3 ante *multo fratrum consensu cucurrinse* dicuntur, non alia sunt ab epistola superiori, quam ampla ex synodo, Nicænorum canonum vindice, conscriptam esse constat. Quod si ita est, nihil prope ambigendum videtur, quin epistola, de qua disserimus, ea ipsa sit, quam in Thusdritano primum concilio, ac deinde in Teleptensi recitatam fuisse ex ipsius Teleptensis concilii processibus audivimus.

III. *Quo tempore scripta sit.* — Ad tempus quod attinet, istud Siricii de ambitiosis nonnullis, et qui, inquit, frequenter ingeruntur auribus meis ut episcopi esse possint, et quorum causa et aliquoties certatum est, ipsum tunc temporis in episcopaliibus oneribus sustinendis non novitum existitisse indicat. Verum si epistola, quam Siricius initio num. 3, et ante cucurrinse 4 memorat, superior intelligenda est, cum eam simpliciter ante cucurrinse dicat, nec addat *dudum* aut aliam particulam qua longius intervallum denotet, hæc superiore censeri potest non multo recentior. Inde fieri facile potuit, ut duæ illæ epistolæ, tamquam ad eosdem attinentes et proximis in conciliis editæ, simul in Africam mitterentur, ibique primum Thusdri, tum Teleptæ legerentur. Neque conjecturæ huic repugnat diversa litterarum illarum inscriptio: cum non ex eodem fonte, sed ex Africani concilii gestis sola superior, hæc autem aliunde ad nos pervenerit.

^a Ibid. *Rejecistis*. infra epistola 10, n. 2, ei suffragante.

^b Majoris perspicuitatis ergo hic supplere, contra ea.

^c In mss., *constituere*.

^d Ita mss. At editi, *non transitibus*.

^e Editi post *Crab.*, *observari*. Rectius Merlin. et mss. *observare*, hoc est, quantum sacerdotum sollicitudo vigilantiam debet adhibere.

^f Novitum. mss., *apostolice ordine*, tum cum cæteris, fructus, nisi quod in Navar. secundis curis *functus*, et in Rothomagensi nunc PP. Capucinorum, olim S. Sergii Andegav. secundis item curis, *fulsus*. In vulgatis prelatum est *functus*: sed magis placet *fulsus*, atque huic correctioni favet illud Leonis epist. 1, c. 5, ubi decessorum suorum firmat decreta, quibus salubriter constitutum est, ne primum aut secundum,

EPISTOLA VI,

SIRICII PAPÆ AD DIVERSOS EPISCOPOS.

- I. *Ut indignus nullus efficiatur episcopus.* — II. *Ut ignotis sacerdotium non detur.* — III. *Ut neophyti vel laici sacerdotes non fiant.*

Siricius papa orthodoxis per diversas provincias.

CAP. I. — 1. *Siricio ecclesiarum omnium cura.* Cogitantibus nobis metum divini iudicii, fratres charissimi, et post hanc vitam unumquemque prout gesserit recepturum, quid veniat in querelam tacere non licuit, sed nobis loqui necessitas imperavit, dicente propheta, *Exalta ut tuba vocem tuam (Esa. LVIII, 1)*. Et cui omnium ecclesiarum cura est, si dissimulem, audiam Domino dicente: *Rejecistis mandatum Dei, ut traditiones vestras statuatis (Marc. VII, 9)*. Quid enim aliud est, rejicere mandatum Dei, quam privato iudicio et humano consilio novis rebus constituendis liberius delectari?

2. *Majorum statuta non patitur violari. Magna cura adhibenda in clericorum ordinationibus.* Perlatum itaque est ad conscientiam apostolicæ sedis, contra ecclesiasticum canonem præsumi, et quæ ita sunt a majoribus ordinata, ut ne vel levî susurro debeant violari, proprias quasdam novas observationes inducere, et prætermissio fundamento, supra arenam velle et construere, dicente Domino: *Non transferes terminos, quos constituerunt patres tui (Prov. XXII, 28)*. Quod et Sanctus quoque Apostolus novi et veteris Testamenti prædicator monet, in quo locutus est Christus: *State, inquit, et tenete traditiones vestras, quas didicistis sive per verbum, sive per epistolam (II Thess. II, 14)*. Qua de re videt vestra sinceritas, in sacris ministeriis aut in ordinationibus vestris quantum sacerdotum magna cura et diligens sollicitudo debeat observare. Denique ad Timotheum loquitur: *Manus cito nemini imponere, neque communicaveris peccatis alienis (I Tim. V, 22)*. Quod propterea memoratis, ut examine habito, et probitate morum et ecclesiastico labore sit commendatior, qui vocatur in medium ut summum sacerdotium possit accipere, probatus iudicio, non favore; susceptus veritate, non gratia; et apostolico ordine fultus, non præcipiti voluntate.

3. *Ambitiosis non cedit Siricina.* De quo, charissimi mihi, ante vestram sinceritatem hujusmodi litteræ aut tertiam in Ecclesia gradum quisquam laicorum quibuslibet suffragis fultus ascendat priusquam ad hoc meritum per legitima augmenta perveniat. Neque enim temere Leonem ibi ad hunc præsertim Siricii locum respicere opinemur. Apostolicus autem ordo vocatur apostolica ordinatio, eaque in primis, qua Paulus neophytum ordinari voluit. Item summi sacerdotii nomine episcopalis intelligitur gradus. Quo sensu S. Gaudentius Brix. in Serarone de ordinatione sua eos, a quibus fuerat electus, *summos sacerdotes appellat*.

4. Duas illas voces, *charissimi mihi*, media virgula separat bacterum editi, sed eas et copulati posuere suadet similis locutio epistolæ 7, n. 3, ubi lecturi sumus *dilectissimi mihi*; et ut reipso copulimus postulat series orationis, qua Siricius se autem huius-

cucurrerunt multo fratrum et consacerdotum consensu, ut hac vestra subscriptione firmata ecclesiastici canonis dispositio quæ apud Nicæam tractata est, confirmata suo merito fundatissima permaneret: ut tales videlicet ad ecclesiasticum ordinem permitterentur accedere, quales apostolica auctoritas jubet, non quales dico, vel eos qui cingulo militiæ sæcularis astricti olim gloriati sunt. Qui postea quam pompa sæculari exultaverunt, aut negotiis reipublicæ optaverunt militare, aut curam mundi tractare, adhibita sibi quorundam manu, et proximorum favore stipati, hi frequenter ingeruntur auribus meis, ut episcopi esse possint, qui per traditionem et Evangelicam disciplinam esse non possunt. Quantis hoc æquoties certatum est viribus? Sed nihil tale potuit elici, quæ ratio non compellit. Etiam de longinquo veniant ordinandi, ut digni possint et plebis et nostro iudicio comprobari.

CAP. II.—4. *Monachi vagi ab episcopis, ut sumptibus parcant, ordinantur.* Quantum illicitum sit illud, æstimari non potest, ut transentes (sive simulent, sive sint monachi, quod se appellant), quorum nec vitam possumus scire nec baptismum, quorum fidem incognitam habemus nec probatam, nolint sumptibus adjuvare, sed statim aut diaconos facere, aut presbyteros ordinare festinent, aut, quod est gravius, episcopos constituere non formident. Charius apud illos dari sumptum est transeunti, quam sacerdotium. Non retenti, inde in superbiam exaltan-

non quidem accepisse, sed multorum fratrum consensu dedisse significat. Quocirca debium fere non est, quin proxime restituendum sit, ante ad vestram sanctitatem, ac librariis facili lapsu præpositio ad exciderit. De his autem litteris id quod subjicitur, apprime congruit epistolæ superiori, utpote quæ multorum episcoporum, scilicet 80, consensu de regulis in ordinatione clericorum servandis est conscripta, cuius decreta Nicænis consentanea sunt, et in qua nominatim a clero arcetur, qui cingulum militiæ sæcularis habuerit. Neque etiam ad eos, qui valetudine corporis aut fessa ætate præpedi adesse non potuerant, alia de causa videtur missa, nisi ut synodicam constitutionem subscriptione sua ratam facerent, et ab omnibus perpetua istiusmodi forma servaretur.

^a Merlin. ac mss., *eligi*. Hunc locum ita interpretamur: Nihil eorum, quæ ratio admittere non compellit, elici ex me potuit. Clarius hic, quam in epistola superiori, Siricius explicat, nomine eorum qui militiæ sæcularis cingulum habuerint, non tantum eos a se intelligi, qui in castris stipendia mernerunt, sed et eos qui reipublicæ negotiis obstricti sunt.

^b Hoc est, ni fallor, e Sicilia, Sardinia, aliisque regionibus quæ ad Romani pontificis diocesim seu synodum pertinent, quasque suburbicarias vocant. Si cui vero veniret in mentem, Siricius hoc sibi voluisse, ut quotquot ordinandi essent episcopi, undecumque Romam venirent, ipsismet confularetur Siricii verbis. In hac quippe epistola fundatissimam permanere jubet ecclesiastici canonis constitutionem quæ apud Nicæam tractata est. Ex Nicæni autem concilii dispositione ac præscripto can. 4 et 6, episcopos ordinandi potestas per unamquamque provinciam ad metropolitanaum pertinet. Simile itaque est hoc decretum superioris epistolæ capitulo 1.

^c Supple, quod a nonnullis committitur.

A tur, inde insuper ad perfidiam cito corrunt; quia fidem veram in ecclesiasticis toto orbe peregrini discernere non asseruntur.

CAP. III.—5. *Ne legis loco ducatur quod semel ac secundo necessitas extorsit.* Certe etiam illud non fuit prætermittendum, ut quod semel aut secundo necessitas hæreticorum intulit contra apostolica præcepta velut lege licitum esse cepisse præsumi, neophytum (1 Tim. III, 6) vel laicum, qui nullo ecclesiastico functus fuerit officio, inconsiderate vel presbyterum vel diaconum ordinare: quasi meliores Apostolis sint, quorum audeant metare præceptum. Et qui non didicit, jam docere compellitur. Ita nullus reperitur idoneus clericorum? Nec inter diaconos, nec inter alios clericos invenitur, qui sacerdotio dignus habeatur; sed ad condemnationem Ecclesiæ laicus postulatur? Quod ne fiat ultra, admoneo. Prædico, ut unam fidem habentes, unum etiam in traditione sentire debeamus, probantes nos unanimes atque concordēs, pacifici in Christo et in observationibus apostolicis habere charitatem. Medio itaque Patre, et unigenito Filio ejus, et Spiritu sancto, et unius divinitatis Trinitate, convenio, ut in his fides catholica et disciplina nostra permaneat. Nec quisquam putet, tamquam ordinationes terrenas fieri, cum cœleste sit sacerdotium, ut fidelibus gloria maneat dignitatis ejusdem, et ante tribunal Christi ex hinc non habeat quod accuset.

^d Verbum est, quod a Crab. expunctum fuerat, et ex Merl. ac mss. revocatur, non ad sumptum, sed ad charius referendum est in hunc modum: *Charius est apud illos dari sumptum transeunti, etc.*, id est, vilius æstimant sacerdotium, quam sumptum peregrini. Deinde editi, *quam sacerdotium non retento. Inde in superbiam exaltatur: refragantibus mss.* Istud ita intelligere est: Monachi illi non retenti, quorum fides ac mores probentur; sed statim cum sacerdotali gradu dimissi, inde in superbiam exaltantur.

^e In vulgatis desideratur *cepisse*: quod ex mss. collectionis Hisp. supplimus. Mallemus *cepisset*, ac totum hunc locum ita legi: *non fuit prætermittendum, id quod semel et secundo necessitas hæreticorum intulit, velut lege licitum esse jam cepisset, contra apostolica præcepta a nonnullis præsumi, neophytum scilicet vel.* Quod hic de neophyti seu laici ordinatione, quam hæreticorum necessitas intulit, dicitur, in Ambrosii maxime ordinationem cadere videtur; prudensque cavet Siricius, ne hoc alterovo simili exemplo quis abutatur ad legis in Ecclesia receptæ abrogationem.

^f Istud argumentum fusius tractat Coelestinus I epist. 4, n. 4. Videndus etiam ea de re Zosimus epist. 9, n. 2, nec non Felix II epist. ad Cassarium Arelat. Quocirca Gregorius I præceptum, cuiuslibet visitatori datum ut episcoporum electioni præsit, claudere solet his verbis: *Provisurus ante omnia, ne ad hoc cujuslibet conversationis seu meriti laicæ personæ aspirare præsumant, et tu periculum ordinationis tuæ, quod absit, incurras.* Electores autem se alloqui consuevit: *omnes quos ex vobis de laica persona aspirasse constiterit, ab officio et communione alienos faciendos procul dubio noteritis.*

^g Hoc est, in eorum qui Ecclesiæ obsequio sunt mancipati, uno verbo ecclesiasticorum, injuriam atque contumeliam.

^h In uno ms. Colb., *diinitatis.*